

Bestlutningsforslag nr. B 150. Fremsat den 31. marts 2009 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Meta Fuglsang (SF) og Ole Sohn (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om konfliktråd som alternativ til straffesager for unge op til 17 år

Forsøgene med konfliktråd som et supplement til en straffesag er nu godt og positivt evalueret og i denne folketingssamling på vej til at blive en permanent og landsdækkende ordning.

Folketinget opfordrer regeringen til at udnytte de gode erfaringer til at lave en ny forsøgsordning, hvor konfliktråd afprøves som et alternativ til straf. En sådan forsøgsordning er i øvrigt anbefalet af Det Kriminalpræventive Råd.

Forsøget angår udvalgte unge i alderen op til 17 år, som har begået kriminalitet, der indbefatter et identificerbart offer, og som giver kortere, ubetingede frihedsstraffe (op til 3 måneder) og svarer til, hvad der ligger inden for fodlænkeordningen.

Unge under den kriminelle lavalder skal også være omfattet, hvis det skønnes, de kan profitere af det og offeret er indforstået. Deltagelse i konfliktråd skal afgøres på baggrund af sagernes egnetted og ikke efter den kriminelle lavalder.

Skyldsspørgsmålet skal være afklaret, og til hver sag skal der knyttes en egnethedsvurdering af både den konkrete sag og gerningsmanden, før sagen endeligt kan visiteres til konfliktråd som alternativ til straf. Den samme visitationsmodel, som foreslås til konfliktråd i den landsdækkende ordning, kan anvendes.

Sagerne, som skal omfattes af ordningen, bør primært vedrøre førstegangskriminelle, men som Udvalget om konfliktråd har påpeget, kan det ikke udelukkes, at gentagelseskriminelle også kan deltage i en ordning med konfliktråd som alternativ til straf – det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Hvis gerningsmanden deltager i konfliktråd som alternativ til straf og overholder en eventuelt indgået aftale, bør denne undgå en plet på straffeattesten.

Det er mæglerens opgave at sikre, at de aftaler, der eventuelt indgås, er rimelige, og at de ikke er strafbare. Desuden kan en mægler afbryde et konfliktråd, hvis der er mistanke om, at gerningsmanden presser offeret eller har andre hensigter, der strider mod formålet for konfliktråd.

Hvis en eventuel aftale indgået i konfliktråd ikke overholdes, skal sagen gå gennem det almindelige retssystem.

At deltage i konfliktråd skal være frivilligt for begge parter.

Processen omkring visitation af sager og organiseringen af selve konfliktmæglingen skal organiseres på samme måde som i regeringens forslag til en ordning med konfliktråd som supplement til en straffesag.

Bemærkninger til forslaget

Socialistisk Folkeparti ønsker ikke, at dette forslag skal erstatte regeringens forslag om konfliktråd som supplement til straffesager, men SF finder det fornuftigt at afprøve konfliktråd som alternativ til straf for unge kriminelle, da der specielt i USA er opnået gode resultater hermed.

Forslaget er således et supplement til ordningen, hvor konfliktråd er et supplement til straffesagen, men i første omgang som et forsøg, der omfatter unge kriminelle.

SF er bekendt med, at forskningsresultater ikke nødvendigvis kan overføres landene imellem, men forskningsresultaterne fra USA er så markant positive, at de må forventes at have en afsmittende effekt i Danmark. Det er derfor vigtigt, at forsøgsordningen etableres, således at Danmark kan gøre sine egne erfaringer. SF finder ligeledes, at det er nødvendigt, at vi konstant afprøver nye initiativer i kampen mod ungdomskriminalitet og i særdeleshed dem, der ser ud til at virke.

I betænkning om konfliktråd afgivet af Justitsministeriets udvalg om konfliktråd, fremgår det, at konfliktråd giver et mindre tilbagefald til ny kriminalitet end traditionelle straffe (jf. betænkning om konfliktråd s. 115).

Professor Flemming Balvig, som var medlem af Justitsministeriets udvalg om konfliktråd, henviser til, at konfliktråd er et af de få tiltag, hvor deltagelse heri markant mindsker kriminaliteten hos gerningspersonen (<http://www.berlingske.dk/article/20081205/danmark/712050098/>). Erfaringer fra Finland viser desuden, at jo yngre gerningsmændene er, når de deltager i konfliktråd, jo større indflydelse har konfliktmægling på gerningsmændenes recidiv (jf. betænkning om konfliktråd s. 72). Derfor er det vigtigt, at unge, der har begået en kriminel handling, kan deltage i konfliktråd, til trods for at de ikke er over den kriminelle lavalder. Det vigtige for SF er således, at vi gør det, der virker med hensyn til at mindske ungdomskriminalitet.

I forhold til denne argumentation viser forskning, at fængsling af unge i højere grad forstærker de unges

kriminalitet frem for at svække den. Resultatet er således, at jo hurtigere unge kommer i kontakt med retssystemet og fængsler, jo hurtigere stabiliseres de unges kriminelle selvbillede.

Forslaget om at gøre konfliktråd til et alternativ til straf vil holde den unge kriminelle ude af retssystemet, samtidig med at der gennem konfliktrådet hurtigt vil kunne findes en løsning, hvorved den unge bliver holdt ansvarlig for sine handlinger og selv indgår som en del af løsningen på at genoprette den skade, han eller hun har forårsaget. At gøre konfliktråd til et alternativ til straf betyder samtidig, at retssystemet belastes mindre. Hvis konfliktråd kun anvendes som et supplement, der ved dom indgår som en formildende omstændighed, opnås ikke samme præventive effekt, da de unge således, til trods for konfliktrådet, vil komme i kontakt med det ordinære retssystem.

Samtidig har konfliktråd en positiv betydning for offeret, hvor det skaber tryghed, at offeret får en forklaring på, hvorfor en hændelse skete, og især i forbindelse med voldskriminalitet giver det offeret tryghed at få afklaret, hvad der skal ske efterfølgende, hvis offer og gerningsmand mødes igen.

En plettet straffeattest gør det ofte svært for unge at få eksempelvis en læreplads, som kan være medvirkende til at skabe sig et liv uden kriminalitet. Derfor er det helt afgørende, at unge kriminelle undgår en plet på straffeattesten, hvis de deltager i et konfliktråd og overholder en eventuel aftale, der er indgået.

I sager, der kan visiteres til denne forsøgsordning, er det mæglerne, der skal sikre, at offeret ikke er udsat for pres fra gerningsmanden, og at gerningsmandens hensigt ikke blot er at undgå straf, men et reelt ønske om en konfliktløsning. Erfaringer fra Norge viser dog ingen tendens til, at gerningsmænd ikke deltager med oprigtige hensigter.

I forbindelse med betænkning om konfliktråd var der i udvalget uenighed om, hvorvidt konfliktråd skulle være et alternativ til straf. Et flertal i udvalget bestående af 7 udvalgsmedlemmer var imod, mens et mindretal på 5 udvalgsmedlemmer var for.

Flertallet var som udgangspunkt imod at gøre konfliktråd til et alternativ til straf, fordi grundlæggende straffeprocessuelle principper taler imod det, idet anvendelse af konfliktråd som alternativ reelt vil give den forurettede »magt« til at afgøre, om gerningsmanden skal idømmes en straf eller ej. Mindretallet argumenterer imidlertid for, at denne problematik allerede eksisterer i retssystemet, da den forurettede har betydelig indflydelse på, hvad der kan og skal ske (jf. betænkning om konfliktråd s. 117). Dette styrker desuden ifølge mindretallet offerets retsstilling, hvilket i sin tid var grundlaget for forsøgsordningen med konfliktråd (jf. betænkning om konfliktråd s. 118).

Flertallet har videre anført bekymring for, at forurettede kan risikere at blive udsat for pression, hvor gerningsmanden tvinger forurettede til at deltage i konfliktråd. Mindretallet påpeger, at der på baggrund af omfattende erfaringer fra Norge ikke har været eksempler på denne bekymring. Mæglerens rolle skulle dog også sikre, at eventuelle tegn på pression opdages tidligt i forløbet (jf. betænkning om konfliktråd s. 119 og 120).

Mindretallet, der er for at anvende konfliktråd som alternativ til straf, bygger især begrundelsen på, at det har en dokumenteret præventiv virkning. Det påpeges, at der ved anvendelse af konfliktråd som supplement ikke er undersøgelser, der viser, om de præven-

tive virkninger er lige så gode, som hvis det er et alternativ. Hvis konfliktråd bliver et alternativ til straf, vil anvendelsen blive mere udbredt og derigennem have større præventiv virkning (jf. betænkning om konfliktråd s. 115 og 116). Ligeledes henledes opmærksomheden på, at denne ordning vil aflaste det overfyldte og pressede retssystem, hvilket erfaringer fra udlandet har vist er muligt (jf. betænkning om konfliktråd s. 120).

Det skal endelig bemærkes, at flertallet, der er imod anvendelse af konfliktråd som alternativ til straf, anfører, at der kan gøre sig særlige forhold gældende, hvor konfliktråd kan fungere som alternativ til straf. Dette er tilfældet, hvis fokus rettes mod unge lovovertrædere, hvor indsatsen retter sig mod at forhindre, at unge ender i gentagende kriminalitet (jf. betænkning om konfliktråd s. 113). I »Udredning til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet« påpeges det ligeledes, at der er positive resultater med konfliktråd. Endvidere vurderes det i udredningen, at konfliktråd, set fra en cost-benefit-synsvinkel, vil gøre resultaterne endnu mere positive, da der er tale om metoder og tiltag, der er billigere end traditionel rettergang og traditionelle sanktioner (jf. »Udredning til brug for Kommissionen vedrørende ungdomskriminalitet«, Justitsministeriets Forskningsenhed, s. 124).

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om konfliktråd som alternativ til straffesager for unge op til 17 år.

(Beslutningsforslag nr. B 150).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.